

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— "
Pe 3 luni . . . 7.— "
Pe o lună . . . 2.40 "
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . . 40.— franc
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACȚIA

ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi N-rul 1/a
INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.
Mulțumite publice și Lee
deschisă costă șirul 20 fil.
Manuscrise nu se in-
napolază.

ROMÂNUL

Un nou război balcanic

De Take Ionescu.

„Groaznicul și absolut neexplicabilul război care pustiiește în acest moment o mare parte a Europei a trebuit să aprindă din nou focul în peninsula balcanică. Se pare totuși — și acesta e singurul eveniment îmbucurător în toată tragedia — că furtuna începe să se risipească și că vom putea spera poate că popoarele din sud-estul Europei nu se vor război între ele. Manifestul opoziției bulgare, la care a răspuns declarația guvernului, e un mare pas pe calea înțelepciunii și a patriotismlui balcanic.

De fapt războiul între noi, micile națiuni din sud-estul Europei, e pur și simplu sinucidere.

Al doilea război balcanic a fost o greșală capitală, o adevărată crimă contra intereselor noastre, ale tuturor.

E de prisos să cercetăm a cui a fost greșala; ea a fost mai generală decât se crede și toată lumea a plătit-o și o plătește încă. Ceea ce e sigur, este că abia un an după acest război, toți, chiar acei cari în aparență au câștigat cel mai mult prin acest război, ar prefera ca el să nu fi avut loc niciodată. Ei ar avea azi teritorii mai restrânse poate, dar știu bine că ar fi mai puternici și mai liberi.

Într-o epocă ca a noastră în care orice noțiune de drept în relațiile internaționale a fost suprimată, în așa măsură că, departe de a voi să afișeze ipocriza ca altă dată, fiecare se laudă cu cinismul, micile națiuni nu pot avea o șansă de viață real independentă decât simțindu-se solidare.

Sunt în Europa, cel puțin mai sunt astăzi, un mare număr de State mici. Două din aceste State, Portugalia și Elveția nu au a se teme de loc pentru independența lor. Portugalia cel puțin în ce privește teritoriul ei continental, este situată astfel că e în afară de orice atac. Și atâta timp cât supremația mării va rămâne în mâinile Angliei, ea poate rămâne perfect liniștită. Elveția de asemenea nu este de loc amenințată.

Celelalte mici națiuni sunt grupate prin situația lor geografică.

Grupul dela nord, Statele scandinave, este apărat prin supremația maritimă a imperiului britanic. În ziua când această supremație va înceta, existența lor va fi mai mult decât amenințată. Iși datoresc firește o mare amicitie și relațiuni strânse. Ele o fac și au dreptate să o fac.

Grupul dela est, Belgia și Olanda n'a înțeles învățămintele geografiei și istoriei. Teoria hinterlandului nu se putea să nu le amenințe mai curând sau mai târziu.

Ele ar fi trebuit să se alieze de mult și să se înarmeze până în dinți. Toată lumea ar fi respectat independența lor. N'au făcut-o și Belgia o plătește în acest moment aspru, deși în mod eroic. Să sperăm că nu va veni și rândul Olandei!

Aici, în sud-estul Europei, se află grupul cel mai important al micilor națiuni. Noi suntem cei mai amenințați, pentru că suntem cei mai bogați, ca bogății naturale, și cei mai doriți, pentru că dezvoltarea noastră economică este încă primitivă.

Noi suntem în același timp moștenitorii acestei Turcii europene pe care atâția au răv-

nit-o și cari nu se pot obicinui s'o vadă trecând în mod definitiv în mâinile celor mici.

Pentru toate aceste motive independența reală a națiunilor din sud-estul Europei este în pericol. Faptul că ele sunt cele mai puternice, militărește vorbind, nu este o garanție suficientă. Singură, nici una din ele nu va putea rezista. Una câte una, vor cădea toate mai curând sau mai târziu.

În aceste condițiuni, dacă o alianță este încă un lucru prematur, cel puțin să înțeleagă toate aceste națiuni că războiul între ele ar fi mai mult ca o nebunie; ar fi o crimă.

Nemulțumirile reciproce pot fi regulate în mod amical. Amorul propriu nu trebuie să mai intre în joc, când e vorba de existența națională. Or, nu s'ar putea îndeajuns repeta, orice război între popoarele din Balcani, e de natură a periclita, pentru mâne, sau poimâne, indiferent, existența lor națională.

Se pare că instinctul popoarelor a vorbit. Să sperăm că guvernele se vor conforma.

(„Le Journal des Balcanes”)

România.

Consiliu de miniștri. — Convocarea parlamentului. — Părerii.

Joia trecută s'a ținut o importantă consfătuire a comitetului executiv al partidului liberal, la care au luat parte, în afară de membrii guvernului, treizeci fruntași ai partidului liberal. După o discuție de aproape două ore s'a dat publicității următorul comunicat:

„Comitetul executiv și mai mulți membri fruntași ai partidului național-liberal, convocați de șeful partidului, întrunindu-se la prezidenția consiliului, în urma schimbului de vederi

Victor Stanclu.

Plantele de leac.

II. Plantele de leac cari pot fi valorate.

Între plantele cari pot fi valorate amintim pe acelea cari se găsesc la tot pasul pe plaiurile noastre, iar în comerț sunt căutate și bine plătite. Unele dintre plantele acestea prin cultivare își pierd o parte a calităților și materiilor prețioase, altele reclamă pământul rece al stâncilor între cari cresc în stare sălbatică. Culesul și valoarea acestora pot aduce un bun venit lateral populației mai sărace dela sate.

1. Cornul-săcării.

(Claviceps purpurea Tul.) numit încă Clonții-babii, și Coarne sunt cunoscute de toți agricultorii. Între grăunțele spicelor de săcară se vede adese câteva grăunțe mai mari de culoare neagră. La noi ele nu sunt valorate deși în câte un an sunt atât de multe încât ele strică aproape întreagă recolta. Măcinate cu celelalte grăunțe ele pot fi chiar și primejdioase sănătății, întrucât conțin un venin puternic. Coarnele săcării se adună ceva mai înainte de secerat sau chiar la imblătit și se usucă bine în umbră, se pun în saci și se vând. 100 kgr. se vînde cu 170—190 cor. Mai de mult, Coarnele culese din spic aveau valoare mai mare decât

cele adunate din ciurul mașinei de imblătit. Astăzi ele se plătesc la fel.

În caz de înveninare cu coarne e bine să recurgem cât mai în grabă la ajutor medical. Ear până atunci să luăm purgative, lapte, ovăs compresii reci la cap, scalde reci și mișcare multă.

2. Macul-roșu.

(Papaver Rhoeas) macul-de-câmp, macul-iepuresc împodobește câmpurile cu culoarea lui roșie. Foile roșii ale florilor (petale) sunt căutate în comerț și 100 kgr. dacă sunt bine pregătite se plătește cu 130—140 cor. Petalele le adunăm pe timp uscat și le uscăm repede la soare. Nu e bine ca foile să se copere una pe alta, căci în acest caz se înnegresc și ca plante de leac sunt fără valoare. Cu cât își păstrează mai bine culoarea roșie cu atât sunt mai valoroase.

În medicină se întrebuințează pentru calmarea durerilor și în contra tusei.

3. Mătrăguna.

(Atropa Belladonna L.) e atât de cunoscută încât aproape în fiecare ținut românesc are altă și altă numire: Cireașa-lupului, Vișina-cucului și Floarea-cucului, Doamna-codrului și Iarba-codrului, Doamnă-mare și Impărăteasa-buruienilor, Nădrăgulă, iar în alte locuri numită cu toată cinstea în felul următor: Mătrăgună-

Doamnă-mare și Mătrăgună-iarbă-bună. Deși e una dintre cele mai veninoase plante, e întrebuințată în medicină pentru veninul ce-l conține: Atropina, folosindu-o în contra durerilor nervoase. Vrajitorii cred foarte mult în puterea ei vindecătoare și pretind că ar putea vindeca chiar și durerile de dragoste, pentru cari medicina rămâne neputincioasă, și alte boale, pentru cari nu se găsește alt leac. Poate din acest motiv și-a căpătat și numirile populare: Mătrăgună-doamnă-mare, Mătrăgună-iarbă-bună. Numele științific de Belladonna sau tradusă: doamnă-frumoasă și-l va fi primit prin întrebuințarea ei din partea damelor, cari vreau să-și facă ochii frumoși și expresivi. Veninul plantei adorme nervii ochiului, pupila se mărește, și pe „donna” o face „bella”. Nu mai trebuie să amintim, că prin aceasta ochii slăbesc și din negrijă poate „donna” să orbească. Crește prin rășuri, pe la marginea pădurilor, pe lângă garduri și bate din depărtare la ochi, prin florile destul de mari, plecate în jos, de culoare brună-violetă, și în formă de clopoțele. Fructele sunt boabe întunecate cari seamănă cu cireașa (Cireașa-lupului).

Foile, (cotoarele tăiate scurt), se culeg înainte de înflorire în lunie și Iulie, se usucă în umbră, și se vînd cu 45 cor. 100 kgr. Rădăcina, scoasă toamna sau primăvara, se curăță de pământ se usucă la soare și este foarte căutată: 100 kgr. se vînd între 50—60 cor. E bine însă

Prețul unui exemplar 10 fileri.

care a urmat, au constatut deplina lor solidaritate cu acțiunea guvernului.

Asupra chestiunii unei eventuale convocări a corpurilor legislative în vederea măsurilor necesare spre a face față nevoilor financiare impuse de împrejurările excepționale, — s'a hotărât să se lase la deplina apreciere a guvernului și oportunitatea și timpul convocării lor".

Asupra discuțiilor urmate în această consfătuire „Universul" află dela un personaj politic următoarele:

— Linistea absolută în care s'a făcut expunerea și hotărârile luate în unanimitate fac dovada solidarității tuturor membrilor partidului liberal și în aceste împrejurări. Membrii cari au participat la consfătuire au manifestat în chipul cel mai evident încrederea lor și a țării în guvernul actual.

Cu privire la convocarea parlamentului, cei de față au recunoscut, în unanimitate că ea e necesară, spre a se lua o serie de măsuri speciale cerute de situația în care ne aflăm.

În consfătuire n'a fost vorba nici un moment de o remaniere a actualului cabinet".

„Minerva" comunică următoarele amănunte:

„D. I. C. Brătianu, șeful partidului și președinte al consiliului, a expus celor prezenți situația României față de gravele evenimente externe.

Urmând un schimb de vederi în jurul acestei chestiuni în unanimitate s'a manifestat solidaritatea tuturor pentru acțiunea întreprinsă de guvern pentru ca România să iasă mărită din conflictul european.

Cu aceeași unanimitate s'a hotărât în principiu convocarea parlamentului în sesiune extraordinară.

S'a lăsat guvernului latitudinea să hotărască la momentul oportun data convocării.

În ceea ce privește remanierea s'a emis părerea cu majoritate că ea nu e necesară de împrejurări.

După informațiile ce le avem guvernul va hotărî convocarea parlamentului pe foarte curând.

În consiliul de miniștri ce se va ține se va examina oportunitatea unei asemenea convocări".

să ne însemnăm în ce timp au fost culese, căci în diferite timpuri planta conține diferite venturi.

În caz de inveninare cu mătrăgună chemăm de urgență medicul, dăm bolnavului vomative, cafea neagră, compresii reci la cap și grumazi, spălări cu apă rece și lăsam să miște mult brațele.

4. Cucuta.

(Conium maculatum L.) numită cucută-mare și bucinis e deasemeni foarte cunoscută, așa încât nici nu e lipsă să o descriem mai de aproape. Seamănă cu multe plante de grădină, dar se poate deosebi de ele prin mirosul neplăcut și greu.

Infloresțe în Iulie și August. Sămânța seamănă cu cea de chimin, dar are 5 brazde de-a lungul, cu ajutorul cărora se poate cunoaște de altele de aceeași formă și mărime. Ca plantă de leac se întrebuințează numai frunzele și fructele. *Frunzele le culegem înainte de infloresc, altcum sunt fără valoare;* le despoim de tulpină, *le uscăm la soare* și le pachetăm în saci. *Frunzele de culoare verde deschisă se plătesc cu 20 cor. 100 kgr. Sămânța cucutei se culege înainte de coacere și se usucă, altcum e fără valoare.*

În caz de inveninare chemăm fără amănare medicul. Iar până la sosirea medicului e bine ca bolnavul să vomeze, apoi să bea vin și lă-măle, cafea, compresii reci în jurul capului și băi reci, mișcarea brațelor și respirație măcstrită dacă cere trebuința.

Ziarele din țară continuă cu ancheta asupra situației. Iată aci părerile alor doi profesori universitari:

Matel B. Cantacuzino.

„Suntem însă încredințați că atitudinea României va rămânea, după cum a fost până astăzi, rezultatul unui deplin acord între hotărârile de sus și sentimentul public, emanațiune puternică din nevoia de conservare a micului pământ ce ni s'a transmis prin vitejia și prudența strămoșilor, luminată prin poveștile îndrumătorilor acestui neam, și prin învățămintele trecutului său, și insuficientă prin pregătirea pașnică și neadormită a aspirațiilor lor sale".... (Fragment).

C. Rădulescu Motru.

„...Un popor liber nu poate să se declare neutru în mod definitiv, când știe că războiul îi va atinge prin urmările sale! Cel mult poate fi vorba de o expectativă, în asemenea cazuri. Și așa, avem măgulirea să credem, ne aflăm și noi, Români. Dacă ar fi un război între Spania și Portugalia, da, am avea libertatea să rămânem neutri, definitiv; dar în războiul de față nu. Neutri ne ziceam noi și anul trecut, în timpul războiului balcanic, de fapt eram însă, pentru aceleasi motive, într'o expectativă impusă, care s'a terminat de îndată ce am putut fi activi. Neutralitatea definitivă este așa dar una, iar expectativă impusă este alta. Juriștii, cari scriu tratate de drept internațional, bine înțeles că nu fac această distincțiune, fiindcă ei sunt prea mult obișnuți cu diferențele dintre particulele cari presupun neutralitatea teritoriilor resinter alios, și sunt prea puțin obișnuți cu diferențele dintre popoare cari presupun solidaritatea tuturor resinter omnes. Prin urmare afirmarea că suntem într'o neutralitate definitivă, ori cât de des am repetat-o nu ne scapă de grija de a ne ocupa de consecințele viitoare ale războiului și de a ne pregăti să le preîntîmpinăm pe acestea, dacă n'am abdicat încă dela suveranitatea noastră de popor liber..." (Fragment).

Ce scriu alții.

„Gazeta Transilvaniei".

„Singurii cari hotărâse de soartea țării românești sunt factorii conducători ai vieții politice deacolo, iar aceștia sunt: guvernul țării românești împreună cu toți acei fruntași politici cari au luat parte la consiliul de coroană ținut la Sinaia. Aceștia împreună cu regele constituțional al țării sunt singurii factori responsabili de destinele României..."

Ceeace se scrie în presă de oameni bine cunoscuți, de membrii marcanti ai societății românești — bine înțeles — se ia în dreptă considerare, scrisul lor formează materie de discuție, acesta e efluxul voinței și al sufletului românesc...

Dar trebuie să se facă o mare deosebire între scrisul acestor Români, îngrijorați în mod desinteresat de soartea țării românești și a intereselor române și între scrisul nenumăraților anonimi ori pseudonimi cari sunt capabili de orice, cari scriu la comandă, pentru pâinea cea de toate zilele, ori călăuziți de anumite intenții cari conștient ori inconștient se pun deacurmezișul intereselor românești.

„Ba unii dintre aceștia — și spre marea noastră regret și unii dintre cei mai iubiti preteni ai noștri — au mers atât de departe încât au ridicat anumite acuzații chiar și împotriva presei noastre din Transilvania.

Ei bine, trebuie să spunem că ne simțim jigniti până în adâncul sufletului pentru astfel de acuzații.

Căci trebuie să se știe că presa românească din Ardeal și Ungaria a rămas aceeași: demnă slujitoare a intereselor românești pe cari le-a servit întotdeauna cu credință, cu cinste și statornicie.

Această presă a vorbit totdeauna răspicat, deschis, pe față aceea ce a simțit.

Ea e prin excelență presă românească, iar scrisul ei este efluxul direct al firei, al voinței și al caracterului românesc.

Ea nu vorbește numai de dragul de a vorbi, nu e limbută de dragul senzației, nu apare de dragul de a face afaceri, nu denunță, nu trădează, ci potrivit vremurilor (tase unde nu poate vorbi, ceeace însă nu însemnează că și-a abandonat vechile credințe...

„Drapelul".

„...Nici acum, când — neexcepționând nici pe Sârbii și Rutenii din patrie, cari luptă contra fraților lor de sânge — emulează deadreptul toate popoarele monarhiei pe câmpul de onoare, care de care luptând mai eroic și mai îndărjit, nu văd alta aceste organe de publicitate decât „eroi maghiari" și nimic alta. Cum am zis și în nrul trecut: Par'că pe toți ceștialați i-a înghițit pământul!

Acest exclusivism ne supără și ne doare. Nu ca și când am aștepta dela aceste organe vre-un certificat de bună conduită, ci pentrucă simțim fondul politic al acestui exclusivism. Este îndoit de dureros, că în aceste vremuri mari, cari poartă în sinul lor germeii multor prefaceri epocale istorice, nu înțeleg aceste organe de publicitate glasul vremii și nu se pot avânta la înălțimea situației, ci persistă cu o îndărăjire regretabilă în cercul lor strâmt de vederi.

Da, sigur, că Maghiarii sunt eroi. Nimeni nu trage aceasta la indoială. Și în istorie sunt cunoscuți ca neam cu distinse calități războinice. Dar pe câmpul de luptă nu sunt numai Maghiari. Și nici ceștialați nu sunt tocmăi mămăligari. Istoria armatei noastre știe povesti multe fapte frumoase ale fililor popoarelor nemaghiare din țară, între cari nu vor fi ocupând locul din urmă nici Românașii noștri. Ba știm regimente românești decorate cu medalie de aur, trîmbițe de argint și alte semne, cari vorbesc de-a dreptul despre extraordinara vitejie a poporului român.

„E destulă durere pe noi, că în urma respirării noastre în diferitele formațiuni politice suntem nu arareori siliți a lupta Români contra Români. Divizia Timocului, bătută la Mitrovita, e compusă în mare parte din Români ai Serbiei și cei ce au bătut-o sunt glotașii noștri, între cari sunt mulți Români. Răniții veniți dela nord ne spun, că s'au luptat și au prins „Muscalii" cari vorbeau românește ca și ei, erau Români basarabeni, cari cu credința ce caracterizează pe Român, au dat ascultare glasului de chemare al țarului, Domnului și Stăpânului lor, care până acum nu a avut inimă pentru ființa lor proprie națională. Din scrisori

Dar noi, Românii din monarhie, voim să știm pentru ce luptăm. Dacă din momentul chemării la arme s'au deschis inimile zăvorite, dacă trupele noastre pleacă cu „Desteptă-te Române" în război, cu steaguri roșu-galben-vânăt, cari simbolizează individualitatea noastră proprie națională, voim să știm pentru ce luptăm și nu putem admite ca faptele noastre eroice să fie expropriate pentru alții.

Dacă contele Tisza, observând că contele Czernin dela Sinaia, are anumite nedumeriri privitor la măsura în care au răspuns la chemarea sub arme, a crezut de bine a da un certificat splendid poporului român în fața celei mai largi publicități, atât în presa României, cât și în cea a Ungariei, cu atât mai mult se reclamă față de publicul mare ceilor maghiar, care se hrănește sufletește din această presă. Căci ori cât de importantă ar și fi misiunea contelui Czernin la București, pe noi tot mai mult ne impoartă cum ne vede și ne cunoaște pe noi poporul maghiar. Contele Czernin astăzi este și mâne nu mai este. Părerea lui despre noi poate avea importanță diplomatică momentană, dar poporul maghiar rămâne și dela felul cum ne vede acest popor depinde întreaga formațiune în viitor a condițiilor noastre de conviețuire..."

Suprimarea capitulațiilor în Turcia.

Pe vremuri Turcia, însuflețită de un spirit de ospitalitate și prietenie față de europeni, a acordat timp mai îndelungat, străinilor venind din Răsărit pentru negociat, anumite privilegii numite mai târziu „capitulații”. Acum guvernul turc printr-o notă trimisă marilor puteri a suprimat (șters) aceste capitulații.

În această notă se spune, între altele, următoarele:

„Aceste privilegii cu totul contrare principiilor juridice moderne și suveranității naționale împiedecau programul și propășirea Turciei, dădeau naștere la neînțelegeri în relațiile cu puterile străine împiedecându-le a deveni intime...”

În consecință Poarta a hotărât să suprimă, cu începere din 1 Octombrie 1914, capitulațiile și toate drepturile de imunitate anterioare sau posteroare, cari până acum constituiau o piedecă a progresului țării, și să adopte pentru relațiile cu puterile principiile din dreptul internațional public.”

Nota încheie asigurând că suprimarea capitulațiilor nu urmărește intențiuni amicale față de nici o putere — e vorba aci numai de interesele patriei otomane. Poarta e gata a încheia tratate de comerț conform cu principiile dreptului internațional.

Ziarele turcești publică articole foarte entuziaste, relevând importanța desființării capitulațiilor, care scapă națiunea de visul rău care apăsă de atâtea secole piepturile, devenind un izvor de calamități, de umiliri și de înjurare politică și economică. Ziarele sârbătoresc ziua emiterii notei ca o serbare națională redând Turciei deplină ei independență, deschizând o eră nouă în istoria Turciei, și felicită guvernul pentru hotărârea luată. Toată noaptea de alături cartierele turcești ale orașului au fost în sărbătoare. Fizionomia orașului semăna cu scenele din primele zile dela restabilirea constituției. Grupe de manifestanți s'au dus în fața clubului comitetului Uniunii și Progresului, la casele marilor viziri și ministrului de interne. Acesta din urmă apărând la balcon a rostit câteva cuvinte.

Din Viena se anunță, că patru puteri mari au adresat Porții o notă, în care protestează împotriva suprimării capitulațiilor și declară că nu vor recunoaște această dispoziție unilaterală. După cum se comunică din Viena aceste patru puteri sunt: Franța, Anglia, Rusia și Italia.

Contele Iuliu Andrassy scrie despre suprimarea capitulațiilor următoarele:

Hotărârea Porții relativ la suprimarea capitulațiilor are mare importanță. E adevărat, că această hotărâre anulează în mod unilateral (unilateral) drepturi bazate pe tratate bilaterale și, e adevărat, că această dispoziție atinge și marile noastre interese, cred totuși că noi avem datoria să sprijinim și acest pas al Turciei...

E în interesul nostru ca Turcia să renască și să ia nou avânt. Nu Turcia este primul stat care calcă tratate internaționale... Suprimarea capitulațiilor e un serios izvor de forță pentru imperiul otoman.

Să dorim în mod sincer, ca această chestie să fie rezolvită definitiv în sensul intențiilor turcești. Fie hotărârea noastră garanția colaborării, pe care eu mult o apreciez.

Războiul.

De pe câmpul de război din nord.

Budapesta. — În lupta care e în curs încă în jurul Livului aripa dreaptă a armatei austriace, constă-tătoare în număr preponderant din Români a avut Vineri o isbândă considerabilă. La Ravaruska însă trupele austriace ajunseră a fi foarte amenințate de marea număr al trupelor rusești și astfel isbânzile ce le câștigaseră până aci nu putură fi încheiate exploatate și ofensiva nu mai putu fi continuată.

Armata e însă intactă și în luptele din urmă a câștigat un mare număr de tunuri, arme, prizonieri și alte trofee.

E un amănunt interesant dela armata lui Auffenberg. Aceasta în urma înaintării Rușilor la Ravaruska fu silită, să se retragă, spre a nu fi despărțită de centrul armatelor și împresurată de Ruși. Comandantul a trebuit să dea de două ori ordinul de retragere. Când s'a dat întâiul ordin trupele nu voiau să creadă, căci nu înțelegeau, ce le-ar sili să se retragă, când până acum înaintaseră biruitoare.

Trupele austriace până astăzi nu sunt bătute, însă în urma marelui preponderanță a dușmanului s'a ivit o astfel de situație, încât e necesară o mișcare de retragere și o nouă grupare a forțelor.

De aceea a trebuit întreruptă înaintarea lui Dankl din stânga extremă și de aceea nu și-a putut îndeplini misiunea strategică nici armata lui Auffenberg. Grozavele pierderi pricinuite Rușilor de aceste două armate n'au folosit nimic.

Precum povestesc soldații noștri, de cădeau zece Ruși morți, alți douăzeci răsăreau în locul lor.

Deocamdată probabil că are să urmeze o pauză mai îndelungată și trupele, cari zi și noapte erau în luptă fără a se putea odihni câtuși de puțin, și pentru cari era odihnă dacă puteau face marșuri fără a se lupta, acum se vor putea odihni și vor putea câștiga puteri nouă.

Armata, neatinsă până acum de pierderi însemnate se retrage strategic în defensivă, după cum spune corespondentul dela „Pester Lloyd”, ca un zid de metal de care va trebui să se sfărme puhoiul rusesc.”

Viena. — „Arbeiter Zeitung” primește dela cartierul presei următoarea telegramă:

— Luptele de lângă Lemberg continuă. Trupele noastre întimplă o împotrivră îndârjită, dar ele au reușit să respingă pe dușman în mai multe locuri. Ofensiva (atacul) nostru înaintează cu succes. (Bud. Tud.)

Budapesta. — Cenzurată. — La Lemberg corpul al IV-lea a câștigat o mare învingere. Trupele noastre au luat 5000 de Ruși și 40 de tunuri rusești.

Budapesta. — Oficial. — Trupele noastre așezate de-a lungul drumului de țară dela Grodek și spre miazăzi dela acesta în lupta de 5 zile dela Lemberg au reușit să respingă pe dușman. Trupele noastre au luat 10 mii de prizonieri și numeroase tunuri.

Însă acest succes nu ne-a putut fi de mare folos, deoarece aripa noastră dela miazănoapte la Rava-Ruska e amenințată de o mare putere dușmană, iar de altă parte noii puteri rusești au înaintat atât împotriva armatei lui Dankl, cât și între ținutul dintre această armată și câmpul de luptă. Considerând puterea mult mai mare a dușmanului, a trebuit ca trupele noastre cari aproape de trei săptămâni au fost în lupte continue să fie concentrate pe terenuri mai favorabile și pentru ca să fie ținute „ata pentru viitoarele acțiuni de război.”

DE PE CÂMPUL DE RĂZBOI DIN SUD.

Năvălirile armatei sârbești pe o mare întindere asupra Sirmului se pare că au suferit înfrângeri pe toată linia. Foala „Die Drau” care apare în Eszék anunță următoarele: Intrarea trupelor sârbești în Sirmiu a produs o mare ne-

liniște în populația de acolo. Incercarea de Duminecă a Sârbilor s'a sfârșit cu totala nimicire a diviziei care a trecut Sava. Totodată trebuie să vestim că în Sirmiu avem atâtea soldațime câtă e necesară pentru respingerea atacurilor de orice fel ale Sârbilor, și că toate intrările celor 10—15 trupe sârbești nu pot fi considerate decât ca încercări de neliniște, deci nu se poate vorbi nicidecum de o ofensivă sârbească. Autoritățile din Zimon, Mitrovița și Ruma și-au recapat posturile, iar serviciul de poștă și telegraf e neconturbat.

Magistratul orașului Zimon a adresat redacției „Srijemske Novine” următoarea telegramă: Comanda militară din Vucovar înștiințează că orice primejdie pentru orașul Zimon a încetat, pentru că trupele noastre pe toată linia a alungat pe Sârbi peste Sava.

Zimon. — Șeful poliției Dr. Vucovici s'a întors în Zimon și și-a recapat postul. În oraș domnește cea mai deplină liniște și ordine, iar între Zimon și Neoplanta se face reguțat comunicația de tren.

Germanii și Prusia estică.

Berlin. — (Oficios). Armata marelui Hindenburg într-o luptă care a ținut mai multe zile, a bătut total armata Rușilor cari pătrunseseră în Prusia estică. Rușii s'au retras în fugă. Maresalul Hindenburg urmându-i a trecut deja granița rusească. Până acum a înștiințat că a făcut prizonieri peste 10,000 de oameni și a luat vre-o 80 de tunuri, apoi mai multe mitraliere, aeroplane și care de tot felul. Prada de război e încă în creștere. — Von Stein, șeful cartierului general.

LUPTE ÎN FAȚA PARISULUI.

După cum e informat ziarul italian „Tribuna” operațiunile militare în fața Parisului s'au început acum o săptămână și de atunci curge lupta neîntrerupt pe un front de 250 chilometri. De ambele părți stau față în față un milion și jumătate de combatanți. Aripa dreaptă a Germanilor se găsește în poziții întărite sub conducerea generalului Kluck în valea Grand Morin, la sud dela râul Marne. Această aripă se sprijinește în apus pe orașul Meaux, iar în est pe Vitry. Armata generalului Bülow e postată dela Vitry spre nord, iar armata generalului Hausen între Reims și Ardenne. Cele două corpuri de armată franceze se găsesc dela Sazenne și Vitry spre sud. Aripa dreaptă a Francezilor se sprijinește pe linia Verdun-Toul-Epinal. În frontul principal se dă lupta între 4 armate. Generalul englez French avea să amenințe aripa dreaptă a armatei de sub conducerea generalului Kluck ca așa să poată fi mai ușor atacată în front. Generalul Kluck a recunoscut însă planul dușmanului și încercă să întărească aripa dreaptă, dar trupele din Paris l'au atacat într'aceasta și așa a fost silit să se retragă până la cetățile Gauchet și Petit-Morin. Bubuiturile de tun se aud din ce în ce tot mai departe spre nord-est.

„Frankfurter Zeitung” scrie că luptele în fața Parisului sunt extraordinare de grave și Francezii își apără fiecare petec de pământ până la cea din urmă picătură de sânge.

Felurite.

— La nord, căpitanul Curda tocmai sfârșise o scrisoare către soție și voia să o ducă la poștă, când un glonte dușman îl nimeri de moarte.

— Deputatul sas Dr. Ernst Dahinten (cercul Cohalm) a murit pe câmpul de război.

— Autoritățile militare au lansat apel către public, ca cei ce au ocheane bune să le trimită pentru oficeri. Adresa IV. strada Vác 38. Budapesta.

— Societățile medicilor și ale crucii roșii, roagă și ele lumea de la gări, să nu dea beuturi cu spirit soldaților răniți ori sănătoși. După cum se știe ministrul de interne a oprit în un decret anume, acest obicei stricacios, sfătuind să li se

Cărți școlare

aprobate de ministerul de culte și Ven. Consistor din Arad, Oradea-mare și Caransebeș (edițiile cele mai nouă).

Anuar școlar. Pentru 80 elevi Coroane 4.—; pentru 120 elevi Coroane 5.—; pentru 160 elevi Cor. 6.—. Aviz școlar. — Iskolai értesítő (legat). Prețul 30 fil De vânzare la „LIBRĂRIA CONCORDIA” Arad, Deák-Ferenc Nr. 20.

dea soldaților beuturi răcoritoare în loc de beuturi amestecate.
— Comandantul Petrogradului, Draskevici, a perit fără urmă. E bănuț, că făcea pe spionul.

INFORMAȚIUNI.

Pentru răniți. În spitalele de pretutindeni zac răniți de ai noștri, cari cetesc nespuse bucurii ziare și cărți românești. Calendarul partidului național pe 1914 conține poezii, nuanțe în informații trebuincioase și un bogat material de lectură pentru popor, încât e o carte și distractivă și folositoare. Prețul de până acum s'a scăzut la 20 fileri și cheltuielile de poștă. Aducem aceasta mai ales la cunoștința acelor, cari cercetând răniții noștri prin spitale ar voi să le ducă și ceva de cetit.

Redacția noastră, invitată adesea de răniți, cercetează zilnic pe Români din spitale și le duce câte ceva de cetit. Răniții simt o bucurie nespuse de mare. Pe timpul, cât erau glotași în Arad, redacția noastră împărțea zilnic sute de exemplare, gratuite, Românilor chemați la armă.

Inrolarea glotașilor de 20, 21 și 22 de ani. În Budapesta zilele trecute au fost chemați sub arme glotașii de 20, 21 și 22 de ani. Acest ordin intră în vigoare cu ziua de azi și în Arad, și deja în dupăameaza aceasta va fi publicat. Din 17 până în 24 Septembrie n. trebuie să se facă anunțările la secția militară dela Casa orașului. Amănuntele ordinului se găsesc în publicațiunea afișată în toate părțile orașului.

Ce-i cu ziarul din România? Într'unul din numerele recente ale ziarului nostru am relevat faptul, că de vre-o 4—5 săptămâni nu primim la redacție nici un ziar românesc din România. Acum adăogăm, că tot așa pățim și cu scrisorile din România. Pentru ca să știm dacă această suprimare provine din Tară ori din partea autorităților administrative ungurești cu data de 23 August n. a. c. ne-am adresat în această chestie ziarelor: „Universul”, „Minerva”, „Viitorul”, „Adevărul”, „Dreptatea” etc.

Abia azi am primit dela „Minerva” răspunsul de mai jos, pe care-l dăm aci pentru orientarea și a altor ziare cu cari avem schimb presum și a acelor cari așteaptă răspunsul nostru:

— Ca răspuns la scrisoarea dv. din 23 August n. avem onoarea a Vă comunica, că ziarul nostru Vi se trimite în mod regulat, zilnic. Neprimirea lui, probabil, se datorește stărei de război dela Arad. În urma căreia este confiscat de autoritățile ungurești.

Deci pentru a fi scutiți și noi de cheltuieli zadarnice, Vă rugăm a ne mai aviza peste vre-o câteva zile, dacă Vă parvine sau nu, spre a-l suprima. Avizul nostru este dat: scutirea de cheltuieli zadarnice.

16 August 1900. Un alt ofițer de marină remarcă într'un articol, apărut în „Reichspost” un interesant episod din trecutul vasului „Zenta”, care după o apărare vitejească împotriva atacului flotei franceze, se scufundase la Antivari. În 16 August 1900 comandantul de atunci al vasului „Zenta”, căpitanul de fregată, von Thoman, a recucerit cu ofițerii și echipamentul vasului său ambasada franceză din Peking încă la vreme, după ce detașamentul francez o părăsise în fugă mai înainte. Căpitanul Thoman a căzut în această luptă. Francezii n'ar mai fi putut apăra mai departe, edificiul ambasadei, atăcat cu multă vehemență de dușman, dacă n'ar fi rezistat detașamentul trimis de „Zenta”. În 18 August 1900 i s'a jurat în edificiul ambasadei apărută cu succes „bravilor Austriei” și vasului „Zenta” recunoștință deosebită și vecinică.

Soarta vasului „Zenta” a fost însă ca în 4 ani mai târziu, tot în 16 August să fie cufundată de gloanțele tunurilor franceze.

Bonurile de rechiziție. Guvernul a dat acum sub nrul 6754 un ordin relativ la caii, mijloacele de transport și celelalte mobilii rechiziționate, sub titlul: „In materia plătirii (mandatării) sumelor ce revin celor concentrați în război. Ordinul spune, în virtutea articolelor de lege 50 și 51 din 1912, că dacă nu se poate lichida la mâna celui îndreptățit sau a plenipotențiatului său legal suma mandatată prin casa postală pentru caii, vehiculele și alte mijloace de trans-

port rechiziționate de administrația militară, pentru că cei în drept sunt absenți în serviciul militar și cel plenipotențiat nu este în posesia bonului de rechiziție (Buletin de remonță) întru cât nu întrece cea sumă, care se poate mandata și la mâna membrilor gospodăriei lor, se pot honora aceste bonuri și la mâna nevastei legale, părinților sau copiilor adulți legitimi, dacă aceștia conduc gospodăria sau prăvălia celor în drept și dacă cei în drept sau plenipotențiatii lor nu au anunțat prealabil vre-o dispoziție la oficiul postal.

Studentii — în oaste. Ministrul de război Krobatin a făcut apel către tinerimea tuturor școlilor superioare din monarhie, ca în aceste vremuri grele să-și iee partea din datorițele patriotice, anunțându-se cât mai mulți la serviciu militar voluntar.

Rectorul universității din Budapesta, profesor Lenhossek aduce acest apel la cunoștința tinerimei universitare cu următoarele cuvinte insufletește: **Dragi băieți! Timpuri mari, scopuri mari reclamă jertfe mari. Pășiiți pe urmele glorioșilor noștri strămoși, cari de nenumărate ori au dovedit, că sunt gata a-și jertfi viața și sângele pentru rege și patrie. Anunțările au ase face la rectorul universității regești din Budapesta.**

pitalei rusești și în a cărei saloane se întâlneau apoape toți ambasadorii și miniștrii Rusiei.

Mulțumită publică. Subscrieră administrație a „Ambulanței Petran” din Cluj mulțumește calduros generalilor contribuentei, cari au binevoit a dărui bani sau obiecte pentru ambulanță. Apelând și pentru viitor la munificența publică pentru așezământul nostru filantropic, lăsam să urmeze lista contribuțiilor de până acum:

I. Lista inst. de credit și economii „Economul”
„Economul” inst. de cred. și ec. Cluj, prima contribuție din fondul „I. Petran” 500 cor.; „Timisana” inst. de cred. și ec. Timișoara 50 cor.; „Luceafărul” inst. de cred. și ec. Vârșet 50 cor.; Il. dnă văd. Dem. Moldovan Sibiu 50 cor.; „Albina” inst. de cred. și ec. Sibiu 20 cor.; D. Dr. Amos Frâncu, dir. de bancă Cluj 20 cor.; Samoilă Poruțiu, preot Cian 20 cor.; George Meseșan, preot Lăpnn 20 cor.; Iustin Nașcu, preot Boș 20 cor.; Mihail Iliesiu, preot Aiton 20 cor.; Ioan Iliescu preot Banabic 20 cor.; Vasiliu Fărcaș preot Cubleş 20 cor.; Teodor Cornea primar com. Coruş 20 cor.; Iustin Poruțiu preot Dezmir 20 cor.; Benjamin Rusu preot Suciu 15 cor.; Augustin Cozma protopop Feiurd 15 cor.; Mihail Nemes preot Uifalău 15 cor.; Ioan Tartia preot Giula 15 cor.; George Galoș inv. pens. Tic 15 cor.; Iosif Florian preot Selicea 12.50 cor.; Ioan Demian preot Someșfalău 10 cor.; Teodor Runcu inv. Corpade 10 cor.; Ioan Tămașiu preot Ciurila 7.50 cor.; Demetriu Cătișas, Micuș 7.50 cor.; Irimie Rus, Săliște 7.50 cor.; Eliseu Meseșan, Nierța 7.50 cor.; Aurel Fodor, Aschi-leul-mare 7.50 cor.; Vincențiu Sima, Rachișul rom. 5 cor.; Gavril Curea, Del 5 cor.; contribuiri mărunte la filiala „Economul” Gherla 4.66 cor. Laolaltă 1009.66 coroane.

II. Lista doșoarei Ana Papp și dnei Valeria Oarga
D. Dr. Iuliu Pordea, avocat Cluj 20 cor.; dna Dr. Câmpean Cluj 20 cor.; Dr. B. Basiota, medic și dna Virginia n. Gall Cluj 15 cor.; dna Ana Papp n. de Lemény Cluj 10 cor.; Vasile Ranta, Jude pens. Cluj 10 cor.; Dr. Ilie Dăianu, protopop Cluj 10 cor.; Anton Mandea, secretar de bancă Cluj 10 cor.; dna Mișu P. Lazar Cluj 10 cor.; dna văd. A. Comanescu Cluj 10 cor.; dna văd. A. Truția Cluj 10 cor.; dna Emy Pop Cluj 10 cor.; dna văd. Virginia Dr. Popu Cluj 10 cor.; dna văd. Ana Frâncu Cluj 10 cor.; d. Dr. Simion Nemes, avocat, Cluj 10 cor.; dna Valeria Oarga n. Uilăcaș Cluj 6 cor.; dna văd. Justina Dr. Gerasim n. Gall Cluj 6 cor.; d. L. Dragoș Cluj 5 cor.; Dr. Vasile Pop, avocat Cluj 5 cor.; Dr. Alex. Dragomir, avocat Cluj 5 cor.; dna Melanie Dr. Drăgan Cluj 5 cor.; Dr. E. Hătieganu Cluj 5 cor.; dna văd. Dr. A. Anca Cluj 5 cor.; dna Dr. N. Ilie Cluj 5 cor.; dna văd. Ida Dr. Ilea n. de Csátó Cluj 5 cor.; dna Olivia Sida Cluj 5 cor.; Iuliu Flora, negustor Cluj 5 cor.; Dumitru Vonica, negustor 5 cor.; dna I. Beress Cluj 4 cor.; dna văd. L. Baldi Cluj 4 cor.; dna Mna Farago Cluj 3 cor.; Al. Hossu, negustor Cluj 2.50 cor.; Petru P. Simu, preot 2 cor.; dna Dr. O. Feder Cluj 2 cor.; dna Cornelia A. Deac Cluj 2 cor.; d. Florian Hatos Cluj 2 cor.; Ladislau Papp, sesor p. Cluj 2 cor.; Teodor Irimieș, negustor Cluj 2 cor.; Iuliu Muja, frizer Cluj 2 cor.; Teodor Terziu, frizer Cluj 2 cor.; dna Elena Moldovan Cluj 2 cor.; N. N. 2 cor.; dna Bucea Cluj 2 cor.; N. N. 2 cor.; Ilie Csátó, negustor Cluj 1 cor.; N. N. 1 cor. Laolaltă 271.50 cor. Total cor. 1281.16 fl.

Cluj, 12 Septembrie 1914.

Administrația „Ambulanței Petran”.
(Va urma).

Ultima oră.

GERMANII.

Berlin. — (Oficios). Situația în Prusia estică e esecelentă. Rușii se retrag în goană. Nemții au luat 150 tunuri și au prins 30,000 de oameni. Urmărirea se face pe teritor rusesc.

IN GALIȚIA.

Budapesta. — (A. T. U.) După biruința dela Grodek trupele noastre se retrag în poziție defensivă, care le asigură pe departe legătura cu celelalte trupe mai ales cu armata lui Dankl, pe de altă parte legătura cu țara. Noua poziție a armatei noastre îngreuiază situația preponderantelor forțe rusești. Atacarea noilor poziții s'ar putea isprăvi cu un esec sângeros. De altfel după aceste 16 zile de luptă probabil că are să urmeze o pauză, căci Rușii au avut pierderi mari și astfel probabil sunt incapabili de orice ofensivă.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Tiparul tipografiei „Concor dia” societate pe acții în Arad. — Editor responsabil: Prof. VASILE STOICA.